

Medflaket

Internavis for Det medisinske fakultet – Nr. 3-2007

Ny dekan

– Noko av det verste eg veit er sjølvhøgtidelege og prektige folk. I kombinasjon er det heilt uuthaldeleg, seier Olav Helge Førde, som overtok som dekan i august.

Les meir på side 8 og 9

Ny rekord

Det går mot rekord med mer enn 30 avlagte doktorgrader ved fakultetet i år. Men neste år ventes hele 57 disputaser. Det er omtrent like mange som hele Universitetet bruker å ha.

Les mer på side 7

Ny forskningspris

Elena Egorina og Mikhail Sovershaev vant førstepris for sin forskning under en stor internasjonal konferanse i Wien.

Les mer på side 7

Ny julefest

Sett av fredag 14. desember. Da er det tid for årets julefest!

Les mer på side 16

Kraftig minus

Fakultetet ligger an til å gå med 18 millioner kroner i underskudd i år. Når det verste tungsinn har lagt seg, vil fakultetet kunne klare å snu den vanskelige situa-

sjonen til noe positivt, mener dekan Olav Helge Førde (t.v.) og fakultetsdirektør Stig Ørsje.

Les mer på side 3

Aktive forskningsdager

Det medisinske fakultet var aktive under årets forskningsdager. Blant annet med prosjektet Forskning i fri flyt om bord i Hurtigruten.

Les mer på side 10 og 11

Forskningsdagene 2007

Kjære medarbeidarar og studentar

Olav Helge Førde, dekan

For meg gjekk overgangen frå pasientrolla til dekanrolla overraskande greitt. Eg kom til eit langt meir vel-skikka bu enn det eg forlét etter eit "dekanvikariat" hausten 2005. Min forgjengar, Toralf Hasvold, og vår nye fakultetsdirektør, Stig Ørsje, hadde på kort tid fått orden på mykje.

Dekanatet og dei nye, tilsette instituttleiarane har etablert eit tett lei-arkollegium med regelmessige møter og fri, open informasjonsflyt. Den nye instituttleiarrolla er svært krevjande, serleg ved våre store institutt, og instituttleiarane treng all den støtta dei kan få både ovanfrå og frå grasrota. Å få etablert eit tillitsfullt samarbeid tvers gjennom organisasjonen er avgjerande. Det er der ute jobben med kjerneverksemda, undervisning og forskning, blir gjort. Vi i dekanatet og i sentraladministrasjonen har som oppgåve, så langt vi maktar, å legge til rette og gje støtte til kjerneverksemda. Fakultetsnivået blir, ved sida av å vere eit "utanriksdepartement", eit serviceorgan i dette perspektivet. Toralf Hasvold har gjort ein strålende jobb dei to første åra av valperioden, og lukkelegvis har vi han med oss vidare i dugnadsgjengen. Han har teke på seg å leie arbeidet med revi-

sjonen av medisinarstudiet vidare.

Men på eitt område har vi ikkje fått orden. Rett før sommaren vart fakultetet nærmast sett under administrasjon på grunn av eit sprengt budsjett. Det kom, pinleg nok, litt for overraskande på oss, og det viser at vi har eit godt stykke att før vi finn fram til ei ryddig økonomistyring. Sjølv om vi må ta mesteparten av skulda på oss sjølve, er det alvorlege underskotet eit resultat av

"Det kom, pinleg nok, litt for overraskande på oss, og det viser at vi har eit godt stykke att før vi finn fram til ei ryddig økonomistyring."

at fokus dei første to åra var på å få ned dei store avsetningane av ubrukte midlar, som kunne tyde på at vi i dei gode åra var tilført meir ressursar enn vi var i stand til å bruke. Etter ein sentral marsjordre, kunne vi i 2005 og 2006 tilby forskingsmiljøa rause utstyrsinnkjøp. Når så "kvileskeret" for forskning og høgare utdanning kom i 2007, og vi samstundes skulle dekke opp for lønadane som låg i avsetningane som vi hadde brukt på utstyr, gjekk det gale.

Foto: Bjørn-Kåre Iversen

Og verre vart det då "kvileskeret" langt på veg vart vidareført i statsbudsjettet. Dermed sit vi att med store økonomiske utfordringar også for neste år. Fakultetet brukar for tida meir pengar enn vi får tilført, og omstillingar er uunngåeleg. Tungsinn ser ut til å sige inn over delar av fakultetet, men der er lite medkjensle og støtte å hente utanfrå. Diverre er det ei uomtvisteleg sanning at vi har meir ressursar, i høve til det vi produserer av forskning og studiepoeng, enn dei andre medisinske fakulteta i landet, og samanlikningar internt på universitetet utløyser heller ikkje gråt og medkjensle på våre vegne. Vi forventar eit handslag til fullfinansiering av tannlegestudiet, men det løysar ikkje problema, og vi har ikkje anna å gjere enn å snu oss rundt og ta tak.

Men det er ingen grunn til mis-mot og vonløyse. Førestellingane om at mørketida er assosiert med depresjonar saknar dokumentert grunnlag, i følgje våre lokale forskarar. Etter eit halvt liv i nord opplever eg det motsett. Mørketida med advent og jul er den hyggelegaste og mest sosiale årstida her oppe. I år har dekanatet og instituttleiarane sett seg føre å gjenreise den årvisse julefesten til fakultetets store samkome.

Vi møtes den 14. desember!

Medflaket i ny drakt

Torgunn Wærås og Gunnar Graff.

Foto: Bjørn-Kåre Iversen

Fra og med denne utgaven er det Seksjon for formidlingstjenester ved Det medisinske fakultet som har det praktiske ansvaret for å gi ut Medflaket. Inntil vidare vil avisa komme ut omtrent like ofte som før, det vil si 3-4 ganger i året.

Som tidligere lesere vil se, har Medflaket fått ny utforming i tråd med Universitetet sin nye, grafiske profil. Neste utgave planlegges utgitt over nyttår. Har du tips og innspill? Ta kontakt med redaksjonen!

Medflaket

Internavis
Det medisinske fakultet
Universitetet i Tromsø

Ansvarlig redaktør:
Fakultetsdirektør Stig Ørsje

Utgiver:
Seksjon for formidlingstjenester

Tips og innspill? Ta kontakt:

Torgunn Wærås (redaktør), tlf. 77 64 68 58, mobil 99 70 13 97, torgunnw@fagmed.uit.no
Gunnar Graff (redaksjonsmedarbeider), tlf. 77 64 46 13, gunnarg@fagmed.uit.no
Bjørn-Kåre Iversen (fotograf og grafisk formgiver), tlf. 77 64 46 18, bki@fagmed.uit.no

Neste utgave: Januar/februar 2008

Trykk: Lundblad media AS

Opplag: 600

Ikkje berekraftig

Det medisinske fakultet brukar for mykje pengar. Trass i fleire sparetiltak, går det mot eit overforbruk på 18 millionar kroner i 2007.

Av Torgunn Wærås

Universitetsstyret har sett krav om at fakultetet må gå i balanse ved utgangen av 2008. Det blir ein hard jobb. Einingane ved fakultetet leverte nyleg innspel til budsjettet for neste år. Viss alle skulle få ønskja sine oppfylte, ville fakultetet mangle 45 millionar kroner for å kunne gå i balanse.

– Men det går sjølvsagt ikkje, slår fakultetsdirektør Stig Ørsje og dekan Olav Helge Førde fast.

25. oktober gjorde fakultetsstyret ei førebels fordeling av neste års forventa budsjett på 272 millionar kroner. Styret vil ikkje godkjenne at underskotet ved fakultetet aukar og vedtok at kvar einaste eining må tilpasse drifta etter tildelt budsjett.

Positive til framtida

Det vil ta lang tid og krevje mykje arbeid å komme i balanse. Men dei to øvste leiarane ved fakultetet sit ikkje apatiske og oppgitte på kontora sine. Begge meiner det vil kunne komme positive ting ut av den økonomiske øvinga som fakultetet no må gjennom.

– Når me har lagt fortvilninga bak oss og klarer å sjå løysingar, tenkjer eg at dette er ei unik anledning til å gjere ein del grep som fakultetet har godt av. Me vil kunne gjere fornuftige tiltak for omstilling og få ein meir levande organisasjon, seier dekan Førde.

– Fakultetet har fått eit spark bak som gir oss moglegheit til å utvikle oss. Det er eit nytt regime for universiteta, med kvalitetsreform, stykkprisfinansiering og krav til eksterne midlar. Det er positivt at me no får revidert gamle ordningar og tilpassa oss dei nye rammevilkåra, til dømes ved å bli gode på å søkje om eksterne midlar, meiner fakultetsdirektør Stig Ørsje.

Årsaker til overforbruket

Korleis kom fakultetet opp i dette økonomiske uforet? Fakultetet har i mange år gått med overskot og har hatt store avsetningar som universitetsleinga

har ønskt at fakultetet skulle bli kvitt. Da 2006 var ferdig, hadde fakultetet åtte millionar kroner i pluss. Derfor planla fakultetet eit overforbruk for endeleg å bli kvitt avsetningane.

I juni vart det klart at fakultetet har vore i flinkaste laget til å bruke pengar. Kjøp av ekstra mykje vitenskapleg utstyr er ein viktig grunn. Men det er ikkje til å komme bort frå at utgiftene til drifta ved fakultetet er blitt for høge. Hovudutfordringa er det høge aktivitetsnivået. Talet på tilsette har auka. Viss ein berre ser på statsøkonomien og held eksternt finansierte stillingar utanfor, er det 409 årsverk ved fakultetet. Dette er 80 fleire enn for tre år sidan.

I tillegg fekk fakultetet eit kutt på 11 millionar kroner for 2007 samanlikna med budsjettet for i fjor. Tannlegestudiet, som framleis er under oppbygging, og stadig nye kull med 100 mot tidlegare 85 studentar på medisin, gjer og at pengane får bein å gå på. Leiinga må dessutan konstatere at økonomikontrollen ikkje har vore god nok.

For treg til omstilling

– Realiteten er at fakultetet får tildelt mykje ressursar i forhold til det me produserer innan undervisning og forskning. Her ved Det medisinske fakultet har me i lengre tid drive som før, trass i at den økonomiske røyndomen rundt

oss er endra. Me har ikkje klart å tilpasse oss den nye finansieringsmodellen, seier dekan Olav Helge Førde.

Tiltak for balanse

Det er tatt i bruk nye rutinar for betre økonomikontroll og tettare budsjettoppfølging. Månadlege dialogmøte med institutta og økonomirapport som fast sak i kvart fakultetsstyremøte er også innført. Delvis stopp i nyttilsetingar, stillingsvakanse og stans for kjøp av utstyr over 30 000 kroner er andre tiltak.

Fakultetet arbeider no med å lage nye retningslinjer knytt til verksemd som blir finansierte med eksterne midlar, mellom anna korleis ein skal ta seg betalt for infrastruktur og administrativ støtte. Fakultetet må også betre rutinane for refusjon frå folketrygda. I tillegg jobbar fakultetet for å få ein større del av publikasjonspoenga og dermed meir pengar for vitenskaplege publiseringar.

Sparing gjennom å redusere talet på stillingar er også aktuelt.

– Dette vil ikkje skje ved å seie opp tilsette. Men når stillingar blir ledige, vil det berre som unntak bli gjort nyttilsetingar, seier Ørsje.

Dekan Olav Helge Førde og fakultetsdirektør Stig Ørsje kan slå fast at fakultetet brukar for mykje pengar. Foto: Bjørn-Kåre Iversen

Det medisinske fakultet ved UiT bidrar:

Etablerer fysioterapiutdanning i Malawi

Av Vidar Anderssen, SIH

Det medisinske fakultet er involvert i arbeidet med å bygge opp fysioterapiutdanning i Malawi. Og dette studieåret skal fysioterapeutene og fredskorpsdeltakerne Petros Chiyombo og Anderson Mughogho være i Tromsø for å hente inspirasjon og erfaring tilbake til hjemlandet Malawi.

I dag fins det ingen fysioterapiutdanning i Malawi. Skal man bli fysioterapeut må man dra utenlands, for eksempel til nabolandene Tanzania og Zambia. Det er stort behov for flere fysioterapeuter i Malawi og en egen utdanning er sterkt ønskelig. University of Malawi har nå ved College of Medicine i Blantyre gått sammen med Rehabilitation Technicians School for å starte en slik utdanning. Sistnevnte utdanner i dag såkalte rehabiliteringsteknikere. Skolen eies av den veldeilige stiftelsen Malawi Against Physical disability (MAP), som driver et omfangsrikt outreach-program med fysioterapeuter utdannet i nabolandene i tillegg til egne rehabiliteringsteknikere. Petros Chiyombo har selv noen års erfaring fra dette arbeidet, mens Anderson Mughogho er nyutdannet fra Kilimanjaro Christian Medical Centre i Moshi, Tanzania.

Utdanningen i Malawi utarbeides nå i samarbeid med Høgskolen i Tromsø og Universitetet i Tromsø. Sammen har de to norske og de to malawiske institusjonene startet dette fredskorpsprosjektet for utveksling av fysioterapeuter mellom Nord-Norge og Malawi. Senter for internasjonal helse ved Det medisinske fakultet har rollen som primærpartner overfor Fredskorpset og tar seg av den administrative styringen av prosjektet. Fysioterapiutdanningen ved HiTø og Nina Emaus ved Institutt for samfunnsmedisin stiller med det fysioterapifaglige innholdet i prosjektet.

Med utdanningen som endelig mål skal det nå utveksles både klinikere og lærere. Akkurat nå jobber Petros Chiyombo og Anderson Mughogho ved fysioterapiutdanningen ved Høgskolen i

Det er stort behov for å etablere utdanning for fysioterapeuter i Malawi. Bildet er fra Kachere Rehabilitation Centre, hvor også Rehabilitation Technicians School holder hus, i Blantyre i Malawi. Foto: Vidar Anderssen

Tromsø der de veileder og underviser studenter, både alene og i samarbeid med skolens lærere. Før jul skal de også arbeide ved Fysioterapiavdelingen ved Universitetssykehuset Nord-Norge før de over nyttår skal samle erfaringer fra kommunehelsetjenesten andre steder i fylket.

Sist høst dro fredskorpsdeltakerne Lise Edvardsen fra Narvik og Stig Andre Haug fra Dyrøy til Blantyre i Malawi. De har i løpet av det siste året lagt ned et stort arbeid for å blåse nytt liv i fysioterapitjenesten ved sentralsykehuset Queen Elisabeth Central Hospital, som er nært knyttet til College of Medicine. Dette vil bli en viktig praksisarena for studentene når utdanningen kommer i gang. Gjennom dette arbeidet har de gjort seg bemerket og

ble i mars utpekt av malawierne til å sitte i komiteen for utarbeidelse av en fagplan for den nye utdanningen. Edvardsen og Haug har fått innvilget forlengelse fra Fredskorpset, og drar i november tilbake til Blantyre for et nytt år.

Fagplanen for det nye studiet er nå sendt over til senatet ved College of Medicine for videre vurdering. Det tas sikte på å ta opp studenter allerede i januar 2008. Men det første året skal fysioterapistudentene, parallellt med medisinstudentene, gjennomgå premedisinsforberedende kurs. Selve fysioterapiutdanningen skal etter planen starte i begynnelsen av 2009.

Petros Chiyombo (t.v.) og Anderson Mughogho fra Malawi er i Tromsø for å samle erfaringer de kan ta med seg til hjemlandet og den nye fysioterapiutdanninga. Foto: Vidar Anderssen

Unik og populær nevromaster

Av 63 søkere fra hele landet ble 22 fysioterapeuter tatt opp på master i helsefag, studieretning klinisk neurologisk fysioterapi for barn og voksne i høst. Studieretninga er helt ny og fins ingen andre steder i Norge eller Norden.

Studiet kalles gjerne "nevromasteren" og det er Institutt for klinisk medisin, Avdeling for sykepleie og helsefag som har ansvaret for studiet. Målet er å spesialisere fysioterapeuter slik at de kan behandle mennesker med neurologiske skader og lidelser. Det inkluderer blant annet slagrammede, folk med multipel sklerose, cerebral parese, ryggmargsbrokk og hodeskader.

– Det som er så unikt ved dette studiet, er at studentene både får praktisk trening og teoretisk begrunnelse for det de gjør. Det er

både klinisk og akademisk. De skal både kunne jobbe ute i felten og på forskningsprosjekter, forteller fysioterapeut og professor II, Eline Thornquist til uit.no.

Dette er en redigert utgave av en artikkel i uit.no. Les hele artikkelen med flere bilder her: <http://uit.no/nyheter/tromsoflaket/4649>

Fra første studiesamling: Fysioterapeut og studieleder Britt Normann undersøker og vurderer funksjonsnivået til pasient Åge Myrhaug. Studentene følger nøye med.

Foto: Randi M. Solhaug

Utdanningsrapport godkjent

Fakultetsstyret har godkjent rapporten til utdanningsmeldinga fra Det medisinske fakultet for studieåret 2006/2007. Rapporten sendes nå videre til Universitetsdirektøren.

Blant annet kommer følgende fram i rapporten:

Odontologistudentene føler seg bedre integrert med medisinstudentene enn tidligere. Første studieår og deler av andre året er odontologi felles med profesjonsstudiet i medisin.

Det medisinske fakultet har hatt en svak økning av avlagte studiepoeng fra 2003 til 2006, men det er stor variasjon mellom hvor effektive studentene ved ulike studier er. I snitt avlegger studentene 80,8 % av studiepoengene de planla. Studentene ved master i biologi, profesjonsstudiet i medisin og forskerlinjestudentene avla mer enn 100 % av planlagte studiepoeng. Derimot avla studentene ved master i folkehelsevitenskap, master i helsefag og medisinsk grunnstudium (som nå heter årsstudium i medisinske fag) helt ned i 55 % av planlagte studiepoeng. Totalt ble det avlagt 975 normerte studentårsverk

(60 studiepoeng) ved fakultetet i 2006, mot 952 i 2003. Studenttallet i 2006 og 2003 var henholdsvis 955 og 1062.

Fakultetet har 31 utvekslingsavtaler med universiteter i utlandet, men bare 12 av disse er åpne for andre enn medisinstudenter. Det er et mål at alle studenter som følger lengre studieprogram skal ha tilbud om tilrettelagte delstudier i utlandet. Fakultetet fortsetter derfor arbeidet med å gå gjennom avtaleporteføljen, fjerne uhenksmessige avtaler og etablere nye. Blant annet vil det bli etablert egne utvekslingsavtaler for tannlegestudiet når studieplanen er ferdig.

Les hovedrapport og rapporter for hvert enkelt studieprogram i sak 55-07 fra fakultetsstyret 25.oktober, se <http://uit.no/medfak/8985/15>

Ny studieplan

Neste høst vil master i folkehelsevitenskap tilby tre ulike studieretninger, internasjonal helse, epidemiologi og biostatistikk og helsepolitikk.

Dette ble vedtatt i fakultetsstyret 25. oktober. Flere emner enn før blir obligatoriske. Alle obligatoriske emner og alle emner i to av de tre studieløpene vil foregå på engelsk, men eksamen skal kunne avlegges både på norsk og engelsk. Mer engelskspråklig undervisning skal gjøre det lettere å rekruttere studenter fra utlandet og legge til rette for økt utveksling.

Masteren tilbys både som vanlig toårig på 120 studiepoeng og erfaringsbasert på 90 studiepoeng. Søkningen til det erfaringsbaserte studiet har vært lav de siste årene. Fakultetsstyret har derfor også bestemt at den erfaringsbaserte masteren skal evalueres på nytt i 2010 med tanke på eventuell nedlegging.

Les mer i sak 57-07 fra 25.10: <http://uit.no/medfak/8985/15>

Bok om alternativ behandling og kreft

En dødssyk kreftpasient dro til Mexico for å bli frisk. Behandlingen besto av å ligge i en magnet-trommel. Han døde blakk og uten å ha sagt farvel til familien. – Dette er en ondartet variant av alternativ behandling, sier professor Terje Risberg, som nå skriver bok om kreft og alternativ behandling.

Av Kristine Østvold, NIFAB

Terje Risberg er professor ved Det medisinske fakultet ved Universitetet i Tromsø og overlege ved Kreftavdelingen ved Universitetssykehuset Nord-Norge. Han har jobbet med kreftpasienter i mer enn 20 år og har selv erfart at komplementær og alternativ behandling synes å være veldig viktig for mange kreftpasienter.

Mestringsmekanisme

– Det er en slags mestringsmekanisme. Dessuten har det blitt et satsingsområde i samfunnet ved blant annet mer forskning på og informasjon om alternative behandlingsformer. Det ble viktig for meg å komme med en bok om utfordringene og problemstillingene rundt dette tema sett fra helsevesenets

side, sier Risberg.

Han uttaler at alternativ behandling er blitt sett på som tabu, et ikke-tema i sykehusenes møte med kreftpasienter, selv om pasienten selv både vil bruke og benytter alternativ behandling.

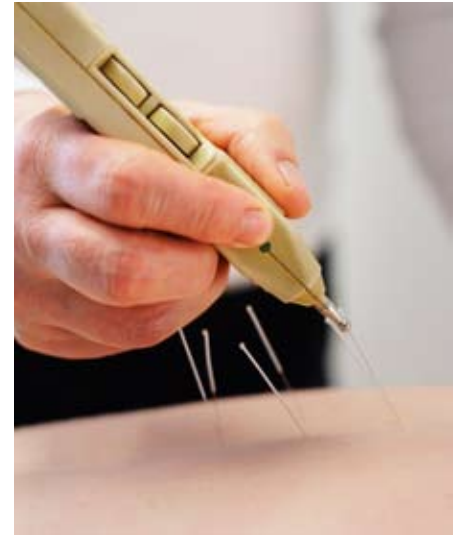
– I dag er vi gode på kreftbehandling med kirurgi, stråling og cellegift, men kanskje ikke gode nok på å ta vare på resten av mennesket, sier Risberg.

Ønsker alternativ behandling

Ifølge legen er det mange kreftpasienter som ønsker et tilbud om komplementær og alternativ behandling på sykehus. Derfor syns han det er viktig å utarbeide en fagbok som blant annet tar for seg faktisk bruk av alternativ behandling blant kreftpasienter, hvorfor denne typen behandling brukes og hva som fins av forskning på området. Boka skrives i samarbeid med flere andre fagfolk.

Fagboken vil også ta for seg lovverk, sunt kosthold og kreftutvikling, hvordan man kan forske på komplementær og alternativ behandling, samvirket mellom alternativ behandling og andre typer behandling og bivirkninger.

Denne artikkelen er en redigert utgave av et intervju med Risberg som nylig er publisert både på nifab.no,

Akupunktur er ganske utbredt i forbindelse med behandling av kreft. Illustrasjonsfoto: Ingun Mæhlum

uit.no og forskning.no. Les hele intervjuet: <http://uit.no/nyheter/tromsoflaket/4793>.

Les mer:

NAFKAM, Nasjonalt senter for komplementær og alternativ medisin og NIFAB, Nasjonalt informasjonssenter for alternativ behandling, er begge enheter som er organisert under Det medisinske fakultet. Se nettsidene: <http://uit.no/nafkam> og <http://www.nifab.no/>

Akademisk søskenflokk fra Andenes

Foran: Yngve, lege og nybakt doktor i medisin, flankert av mamma Magnhild og pappa Sigfred. Rekke nr. 2 fra venstre, søstrene Monica (farmasøyt) og Lillian (avdelingssjef). Rekke nr. 3 fra venstre: Roy (lege, professor UiT) og Kjartan (jurist). Bakerst: Jørn Henning (jurist), Jonny (ingeniør) og Gøran (prest). Foto: Gunnar Graff

19. oktober disputerte Yngve Bremnes for den medisinske doktorgraden ved Det medisinske fakultet. Spesielt nok er han en av åtte søsken som alle har tatt høyere utdanning.

Under disputasen var hele familien til stede. Foreldrene Magnhild og Sigfred Bremnes på Andenes sier til Andøyposten at de ikke har gjort noe spesielt, annet enn å støtte barna så langt de har kunnet. Selv hadde de ikke mulighet til å ta høyere utdanning.

– Roy gikk foran med et godt eksempel, sier Sigfred Bremnes til lokalavisa.

Roy Bremnes, professor og instituttleder ved Insti-

tutt for klinisk medisin ved Med.fak. er eldstemann på 50 år. Han er utdannet lege med doktorgrad innen kreftforskning.

– Jeg har helt bevisst oppfordret mine søsken til å ta utdanning. Det gir en helt annen frihet og du har noe å falle tilbake på, sier Roy Bremnes til lokalavisa.

I likhet med sin bror, har Yngve Bremnes også tatt doktorgrad relatert til kreft. Tittelen på hans avhandling er Hormones, Smoking and Mammographic Density in Postmenopausal Norwegian Women. The Tromsø Mammography and Breast Cancer Study.”

Internasjonal forskningskonferanse i Wien

Sovershaev og Egorina fikk førstepris

Forskerne Elena Egorina og Mikhail Sovershaev ved Institutt for medisinsk biologi ved Det medisinske fakultet vant nylig førsteprisen i Young Investigator Award-sesjonen i trombose under en stor internasjonal konferanse.

De to unge russiske forskerne hører til Bjarne Østeruds gruppe ved Biokjemisk avdeling ved Institutt for medisinsk biologi, og har hatt et foreløpig toppår i sin forskningskarriere.

Først disputerte begge to. Deretter ble et innsendt abstrakt valgt ut til å bli presentert på Young Investigator Award (YIA)-sesjonen på Annual Meeting of European Society of Cardiology (ESC) i Wien tidligere i år. Det var i alt 1895 innsendte arbeider og bare tjue av disse ble valgt ut og fordelt på fem forskjellige kategorier.

Dette er en kongress som trekker over tjue tusen klinikere og forskere fra hele verden. Temaene er relatert til det kardiovaskulære system inkludert blodstansing (hemostase). Dette er et område som Østeruds forskningsgruppe har viet store deler av sin forskning til. Selv om det har vært godt kjent hvordan blodleveringen starter ved at en vevsfaktor blir eksponert til blod, har det vært drevet forskning verden over for å finne opprinnelsen til vevsfaktor i sirkulerende blod.

Svaret på dette ble synlig gjennom forskningsresultater fra Mikhail Sovershaev og Elena Egorina, som begge har vært stipendiater med Østerud

som veileder. Ved bruk av avansert immunologisk cellesorteringsmetoder, rekombinant DNA-teknologi og "gene silencing", har Sovershaev og Egorina manipulert nivået av vevsfaktoruttrykk i ulike typer humane leukocytter.

De har påvist at monocytter, og ikke granulocytter, som mange har påstått tidligere, er den eneste kilden til vevsfaktor i blod. Gitt den store interessen for dette feltet ble de foreløpige resultatene av dette studiet straks

antatt som abstrakt til ESC-møtet, og senere, etter presentasjon av arbeidet i Wien av Mikhail Sovershaev, vant det første pris i Young Investigator Award-sesjonen i trombose.

En artikkel som oppsummerer Sovershaev og Egorinas nye funn har nylig blitt antatt for publisering i det høyt rangerte tidsskriftet Blood, et offisielt tidsskrift for American Society of Hematology.

Det ble førstepris for forskningen til Elena Egorina og Mikhail Sovershaev under den store kardiologikonferansen i Wien tidligere i år. Foto: Bjørn-Kåre Iversen

Rekord for doktorgrader?

Det kan bli ny rekord for doktorgrader ved fakultetet i år, med mer enn 30 doktorgrader. Men det er ingenting mot anslagene for 2008 på rundt 60 disputaser.

Av Torgunn Wærås

Foreløpig rekord ble satt i 2004 da 29 fikk doktorgrad. Samme år satte også UiT samlet foreløpig rekord, med 70. Denne ligger UiT an til å slå i år.

En viktig årsak til økningen er at de gamle doktorgradene nå fases ut til fordel for PhD. Siste dato for å få tildelt gammel grad, er 30. juni 2008.

Hittil i år har 26 disputert ved fakultetet, og det kan bli 11 til før året er omme, totalt 37. For neste år er det anslått at det vil bli 57 doktorgrader. Men hvis alle som teoretisk burde være klar for å disputere ved fakultetet faktisk disputerer, vil tallet bli 96, bare for fakultetet alene! Dette er imidlertid ikke et sannsynlig tall. Prognosen på

57 tar hensyn til at en del ikke vil klare å levere innen fristen for å ta gammel doktorgrad og derfor vil søke overgang til ny ordning for å disputere senere. Det er også sannsynlig at enkelte som fortsatt er registrert på de gamle programmene faktisk har sluttet uten å gi beskjed.

Alt tyder på at 2008 blir et "ekstremår". Prognose for antall doktorgrader ved fakultetet i 2009 er 42, mens det i 2010 anslås 43 avlagte doktorgrader.

Hardhausen frå Vestlandet

Verken hjerneslag eller kreftdiagnose har fått tungsinnet til å ta Olav Helge Førde. Så ein prognose på 18 millionar kroner i overforbruk for fakultetet ser han ikkje så mørkt på, den nye dekanen ved Det medisinske fakultet.

Av Torgunn Wærås

Nei da. Tvert imot trur han det kanskje kan komme noko bra ut av å måtte stramme inn livreima. Dette er ei unik anledning til å gjere ein del grep som fakultetet har godt av, meiner Olav Helge Førde.

Han var berre to månader gammal da faren putta guten oppi ei margarinkasse. For faren hadde ikkje før hatt siste skuledagen sin som lærar, så bar det i veg til det årlege sommaropphaldet på familiegarden inst i ein sidetarm til Sognefjorden. To timars marsj frå sivilisasjonen, med far, mor, storebror Einar og nyfødde Olav Helge gyngande i følgjet, trygt i kassa og faren sine armar.

Slikt kan det bli hardhausar av.

Kreftdiagnose

I vinter, i slutten av januar, var han i Arkhangelsk for å undervise. Det var da han skjøna at han var alvorleg sjuk. Han hadde kreft, viste det seg. Kreft i blæra, same diagnose som kong Harald. Førde blei operert i Tromsø, deretter på Radiumhospitalet. Nokre veker gikk han heilt i det uvisse om framtida.

– I den første fasen visste eg ikkje om det allereie hadde spreidd seg. Hadde det vore fjernspreiing, ville eg hatt 7 % sjanse til å overleve dei neste 5 åra. Eg kan jo statistikken, veit du, seier professoren i helsetenesteforskning.

Undersøkingane viste ingen spreiing, og han fekk gode prognosar. Da han var inne til kontroll i september, fekk han beskjed om at alt var i orden.

Møte med eigen, alvorleg sjukdom hadde han allereie som 24-åring. Han var i god form og hadde gått Birkebeinaren, men fekk hjerneslag under trening etterpå. Fem veker låg han til sengs på sjukehus. Varige mein etter slaget fekk han ikkje, men han fekk –

Me har lenge drive på med ein blind rekrutteringspolitikk. Fakultetet må vere mykje meir aktive for å rekruttere dei rette folk, seier vår nye dekan Olav Helge Førde.

Foto: Bjørn-Kåre Iversen

råd om å ta omsyn, vere varsam. Same år byrja han å spele fotball på TIL i Tromsø. Og den unge legestudenten bestemte seg for å gå Birkebeinaren året etter, også.

– Det fekk bere eller breste. Eg kunne ikkje leve resten av livet og vere redd for å dø kvar gong eg skulle gå opp ei trapp.

”Det fekk bere eller breste. Eg kunne ikkje leve resten av livet og vere redd for å dø kvar gong eg skulle gå opp ei trapp.”

– Kva har det betydd for deg at du har vore alvorleg sjuk?

– Nokon vil vel kalle meg avstumpa. Men eg er flink til å leggje ting bak meg, til å sjå moglegheiter. Det er vel ein nesten umenneskeleg meistrings-evne eg har, dette å gå vidare. No tenkjer eg ikkje på det i det heile tatt. Etter kreftoperasjonen er eg mest opptatt av funksjonsevna mi. For eksempel om eg kunne klare å vere med på jakt med kompisane mine i haust, såanne ting.

Jakt vart det.

– Eg hadde ein barndom fylt av fjell og friluftsliv. Faren min var enda meir galen friluftsfreak enn det eg er.

Elskar ablegøyer

Han er litt galen, sjølv og. Ikkje berre etter natur og friluftsliv. Under ein julefest for nokre år sidan, kven var det ikkje som spratt fram frå ei gedigen kake, fullsminka og ikledt parrykk, miniskjørt og nettingstrømper? Visst var det Olav Helge Førde. For anledninga var han, saman med Georg Høyer, massasjedame frå hovudstaden som ønska seg besøk frå ISM. Institutt for stilige menn.

Olav Helge Førde har vore med og gjort livet utrygt både for kollegaer ved ISM (Institutt for samfunnsmedisin) og andre opp gjennom tida.

Han har sikkert ikkje gløymt det enda, han som nett hadde disputert og som vart oppringt av Open post for eit par tiår sidan. Om han ikkje kunne komme til Oslo for å vere med i programmet og fortelje om forskinga si? Jo, da. Flybillett vart kjøpt og han

drog til Marienlyst. Det han ikkje viste, var at alt var sett i scene frå Tromsø. Det var ikkje Open post som hadde ringt han, derimot studentar på oppdrag frå Førde og hans medsamsvorne. Heile seansen der han satt i resepsjonen i NRK vart filma, takka vere alliansen med bror Einar Førde, som da var kringkastingssjef og i likskap med broren hadde stor sans for practical jokes.

– Når gjorde du ablegøyer sist, da?

– He, he. Det var vel meir før. Ein periode gjorde me så mykje slikt at me hamna i avisene. Me hadde ein litt røff kultur med godarta og ondarta mobbing, der alle var offer etter tur. Det var utviklande og positivt. Ingen får vekse inn i himmelen på den måten, og det er bannlyst å ta seg sjølv høgtideleg.

– Noko av det verste eg veit er sjølvhøgtidelege og prektige folk. I kombinasjon er det heilt uuthaldeleg!

Vegen frå barndomsbygda Høyanger i Sogn til Tromsø er lang. Og forteljinga om korleis han hamna i Nord-Noreg og førebels har enda opp som professor i helsetenesteforskning og dekan, er også lang. Me nøyer oss med å slå fast at han har budd i nord meir enn halve livet og at han har følgja Universitetet i Tromsø og oppbygginga av det som skulle bli Det medisinske fakultet nesten heilt frå starten. Ikkje kom han for å bli verande i Tromsø, heller. Men han vart huka som stipendiat da han var rykande fersk lege, og sidan gjekk det slag i slag.

Dekan på dugnad

– Det heile er vel ein slags dugnad, seier Førde, når han skal svare på korfor han valte å stille til dekanvalet for to år sidan. Nokre få dagar før fristen gjekk ut, var lista over kandidatar framleis tom. Det var jo ille, syntest Førde og nokre andre med stort hjarte for fakultetet. Dei stakk hovuda saman og

Olav Helge Førde (t.h.) og Georg Høyer som massasjedamer frå hovudstaden.

vart einige om å stille som ei samla dekangruppe. Skulle dei få det til, var det ein føresetnad å dele dekanrolla slik at fråveret frå eige fagmiljø berre vart to i staden for fire år.

No har Førde vore dekan i tre månader, i tillegg til dei to månadene i 2005 da han var vikar for Toralf Hasvold.

– Det har vore spanande å kome tilbake, meir spanande enn eg forventet. Eg synst det er blitt ei fin form på samarbeidet i administrasjonen og me har god samhandling med instituttleiarane, med faste møte. Desse strukturane var ikkje klare da eg var innom sist, seier Førde.

– Men eg var ikkje førebudd på at økonomi skulle komme så sterkt i fokus, legg han til.

– Korleis vil me merke byttet av dekan?

– Nei, det tviler eg på at nokon vil leggje særleg merke til. Men Toralf er mykje meir ordentlig og ryddig enn meg. Eg er meir ein fusentast i forhold Viss eg skal kunne gjere ein god jobb, treng eg folk med struktur rundt meg. Og det har eg.

– Kva er din sterkaste eigenskap som leiar og dekan?

– Det er sagt at eg er flink til å få folk til å trekkje i hop. Eg veit ikkje om det stemmer, det må du spørje andre om. Men eg føler i alle fall sjølv at det har vore ei god stemning rundt meg der eg har vore, seier Førde, som har vore leiar i mange ulike roller. Ikkje minst hadde han mykje å bryne seg på da han var styreleiar i det nyetablerte Helse-Nord RHF i fire år.

Store utfordringar

No er det som dekan ved Det medisinske fakultet han skal bruke sin kløkt og energi. Dei tre viktigaste utfordringane for fakultetet framover slik Førde ser det, er å få orden på den vanskelege økonomien, gjennomføre revisjonen av medisinstudiet og auke den vitenskaplege publiseringa frå fakultetet.

– Å byggje opp forskingsproduksjon tar lang tid. Publisering er avhengig av enkeltforskarar sin aktivitet og produkt og talent. Dette er eliteidrett. Me har lenge drive på med ein blind rekrutteringspolitikk. Fakultetet må vere mykje meir aktive for å rekruttere dei rette folka. Men me må balansere forholdet mellom mosjonistar og eliteutøvarar, og det er ei utfordring.

– På dekannivå vil me leggje til

rette for å lage rammevilkår som er gode. Men talentspeidinga, den må gjerast nedanfrå, legg han til.

– Kva synst du er det beste ved Det medisinske fakultet?

– Sjuuar-ånda. Mange av dei som kom til Fagområdet medisin frå starten av, var førebudd på å få til det ingen trudde skulle vere mogleg. Dei negative spådommane om at ein ikkje ville lukkast, vart motbevist. Noko av denne sjuuar-ånda er framleis her, sjølv om ho har forvittra ein del. Kan eg, vil eg gjerne bidra til å blåse liv i sjuuar-ånda att, seier Olav Helge Førde.

På tampen:

– Kva gjer du helst når du skal slappe av?

– Ser sport på tv eller spring i fjellet

– Kva er favorittstaden din ved UiT?

– Lunsjrommet ved Institutt for samfunnsmedisin

– Kva spis og drikk du helst?

– Fysnamat, øl og dram. (Fysnamat er eit samleuttrykk frå Sogn om selskapsmat som mølje, smalahovud og fårrikål m.m. Red.)

– Korleis vil vennene dine skildre deg?

– At eg har dårleg anlegg for tungsinn og er flink til å tyne meg sjølv.

– Kva hadde du lyst til å bli som vaksen da du var liten?

– Eg såg aldri så langt. Da slåst eg og spelte fotball og hadde ikkje særleg til åndsliv.

Forskningsdagene 2007

Mange involverte seg og fakultetet var meir synlege enn på lenge under årets forskingsdagar. Forskingstorget, Forsking i fri flyt og skolebesøk kan

du lese meir om her. Forskarar frå fakultetet var også med på Kvinneforskmarraton, polarquizen på Driv og nokre skreiv dessutan kronikkar.

Beste stand

Det medisinske fakultet vann prisen for beste stand på Forskingstorget i år.

Grunn? Jo, fordi folk på standen var hyggjelege, fortalte om spanande forskning og baud på mykje aktivitet. I juryen sat fire elevar frå 2. klasse på Breivang vgs.

På Forskingstorget i Tromsø 22. - 23. september var det mange utstillarar, både frå UiT og andre institusjonar i Tromsø. Standen til Det medisinske fakultet hadde aktivitetar med desse titlane: "Kor "cool" e du?", "Eit alternativt tastetrykk" og "Tromsøundersøkinga".

Bak den "coole" overskrifta sto professor James Mercer og lege og universitetslektor Sven Weum. Med varmekameraet

kunne dei avsløre om folk var varme eller kalde personar. Teknikken kallast termografi og blir mellom anna brukt til å stille diagnose på ulike sjukdommar. På den "alternative" standen til NIFAB (Nasjonalt informasjonssenter for alternativ behandling), kunne besøkjande finne nyttig informasjon på nettstaden til NIFAB.

Den tredje aktiviteten på vinnarstanden var Tromsøundersøkinga, som nyleg starta Tromsø 6. På standen fekk publikum meir innblikk i korleis slike store folkeundersøkingar går for seg.

Glade prisvinnarar: James Mercer (IMB) Sven Weum (UNN/UiT), Brigit Dale (Tromsøundersøkinga, ISM), Terje Nilssen (NIFAB) og Christopher Sivert Nielsen (Tromsøundersøkinga, ISM).

Foto: Lars Nordmo

Nokre fekk også kjæledyra sine termografert.

Foto: Sven Weum, UNN/UiT

Forsking i fri flyt

Elevar fekk og utdelt ein quiz om marin bioprospektering, og fem heldige elevar vann kvar sin iPod. Foto: Gunnar Graff

Kor mange av dei 600 elevane som deltok under Forsking i fri flyt kjem til å studere ved Universitetet i Tromsø? Det er ikkje godt å seie. Dei fekk i alle fall vite meir om marin bioprospektering og at det kan vere smart å studere realfag.

Rekruttering gjennom forskingsformidling var utgangspunktet. Målet var å inspirere fleire ungdommar til å velje realfag slik at dei får moglegheit til å studere realfag også på høgare nivå.

Forsking i fri flyt foregjeikk 19.-22. september om

bord i hurtigruta Finnmarken, frå Bodø til Kirkenes. Undervegs vart elevar frå 10. klasse og 1. klasse på vidaregåande skolar invitert om bord til ei forskingsforestilling og -utstilling. Marin bioprospektering var tema, det vil seie leiting etter interessante og unike stoff frå planter og dyr i havet.

Nær 600 elevar frå Bodø, Finnsnes, Tromsø og Honningsvåg var med på opplegget. I Kirkenes var arrangementet ope for alle, ikkje berre skoleelevar.

Prosjektet foregjeikk i regi av Med.fak. og forskarar både frå fakultetet og andre fagmiljø ved Universitetet bidrog. Noregs forskingsråd støtta arrangementet med 50 000.

Fra reinmager til seldykk

Som et ledd i Forskningsdagene 2007 fikk to skoleklasser fra videregående skoler i Tromsø besøke Avdeling for arktisk biologi (AAB).

Av Gunnar Graff

Arktisk biologi er en avdeling ved Institutt for medisinsk biologi ved fakultetet. Under Forskningsdagene hadde AAB et to timers omvisningsprogram som omfattet både forskningsformidling og mer underholdningspregete opplevelser for elevene, som å stå i 50 kuldegrader i flere minutter inne i et fryserom.

Elevene fikk også overvære mating av sel i det store bassengrommet. På en av postene fikk de prøve seg på en enkel konkurranse hvor de skulle identifisere skinn og hud fra en rekke polare dyrearter.

Vi fulgte med da elever fra Kvaløya videregående skole var på besøk. De fikk først en kort presentasjon.

– Vi driver studier av dyrefysiologi, og som navnet sier, er det først og fremst dyr i polare egner vi konsentrerer oss om, fortalte Lars Folkow, leder ved avdelinga.

Ekstreme forhold

Polarområdene kjennetegnes ved ekstreme klimatiske forhold og store forskjeller i lysmengde i løpet av et år. Likevel er det her vi finner de største bestander av pattedyr på jorden, som sel, hval og reinsdyr. Det finnes også store bestander av fugl. Alle disse dyreartene har klart å tilpasse seg det ekstreme miljøet, og ved AAB studerer man hvordan vev og organer fungerer og hva som gjør at dyrene klarer å overleve.

Forskningen foregår både i laboratorier og ved hjelp av feltstudier hvor dyrene er i sitt naturlige miljø. Hval og sel lever i sjøen og er derfor svært vanskelig å studere i det fri. For å få bedre kjennskap til dyrenes naturlige atferd, utstyrer man sel og hval med instrumenter som sender informasjon via satellittsender. Slik har man fått kjennskap til at klappmyss-sel har dykket helt ned til rundt 1000 meters dybde og vært under vann i opptil en time.

– Hvordan klarer klappmyssen

Sel kan tåle ekstremt høyt vanntrykk på 1000 meters dybde og kan være veldig lenge under vann. Verken hjerne eller hjerte hos sel tar skade selv om oksygenivået er så lavt at et menneske ville ha dødd for lengst. AAB har seler i basseng for å lære mer om selens fysiologi. Her bivaer elever fra Kvaløya vgs. foring av selene. Foto: Gunnar Graff

det? Dette er blant spørsmålene vi arbeider med her og som dere vil få et lite innblikk i under omvisningen, sa Folkow.

Fuglehjerner

Første post var et besøk i et laboratorium hvor man studerer fuglehjerner. Mange sjøfugler, for eksempel ærfugl, kan dykke ganske dypt og oppholde seg under vann i forbausende lang tid. Studier har vist at også hjernene til landfugler, som høns, kan klare seg ganske lenge uten ny oksygentilførsel. Elevene fikk demonstrert hvordan man måler den elektriske aktiviteten til en hønsehjerne under ulike betingelser.

På et annet laboratorium fikk elevene informasjon om det yrende dyrelivet i en reinmage, og på en dataskjerm fikk de selv se videoopptak gjennom mikroskop av bakterier og encellede dyr i livlig aktivitet, mens professor Monica Sundset fortalte om reinens spesielle mattilgang.

– Reinen er det eneste dyret som spiser lav. Lav er giftig og vanskelig å fordøye. Likevel klarer reinen å leve av lav fordi vommen er livsmiljø for en hel rekke encellede dyr og bakterier.

– Laven inneholder ganske mye urinsyre. Det er den som gir laven en gul farge. Denne urinsyren er ganske giftig, men også dette problemet har

reinen klart å takle med god hjelp av alle smådyrene i magesekkene sine. Denne urinsyren har man også begynt å forske på, og det viser seg at den er virksom som antibiotika mot en del resistente bakterier, fortalte Monica Sundset.

Det er heller sparsomt med næring for reinen gjennom store deler av året. Derfor er det livsviktig å spare på energien. Hvordan den gjør det, er også et forskningsområde ved AAB. For å kunne studere energiforbruket hos rein under ulike fysiske belastninger, lar forskerne reinen gå eller løpe på rullebånd, noe som også ble demonstrert for elevene under omvisningen.

Omvisningen inneholdt også innføring i lassokasting. Her er en elev utstyrt som reinbukk, mens to andre elever gjør seg klare til å kaste lasso. Like etter at bildet var tatt, ble den viltre bukken fanget inn med et velrettet kast. Foto: Gunnar Graff

Ny Tromsøundersøkelse i gang:

Omfattende smerteforskning

1. oktober startet Tromsøundersøkelse nummer seks og med det den mest omfattende forskningen på smertefølsomhet som noensinne er blitt gjort i Norge.

Av Torgunn Wærås

Siden 1974 har nesten 40 000 tromsøværingene stilt opp for egen og andres helse ved å delta i Tromsøundersøkelsen. Nå frir forskerne igjen til befolkningen, og nytt denne gangen er blant annet smerteforskning.

– Samfunnets kostnader knyttet til smerte og lidelse er stort, men hittil er det blitt forsket veldig lite på området. Dette ønsker vi å gjøre noe med, sier Anne Elise Eggen ved Institutt for samfunnsmedisin ved Det medisinske fakultet ved Universitetet i Tromsø.

Hun er prosjektleder for Tromsø 6, den sjette Tromsøundersøkelsen som startet 1. oktober og vil pågå ut 2008. Rundt 16 000 personer vil bli invitert til å delta.

Mange tema

Men smerte er langt fra hovedtema i Tromsø 6. Kroniske sykdommer som hjerte- og karsykdommer står i fokus sammen med diabetes, kreft, beinskjørhet og lungesykdommer. Også demens, hudsykdommer, nyresykdommer, søvnproblemer, mageplager og psykisk helse skal forskes på.

Trivsel og livskvalitet, bruk og effekt av legemidler, betydning av vitamin D, bruk av helsetjenester, vektutvikling, fysisk aktivitet, ernæring, arbeid i kaldt klima, døgnrytme og miljøgifter er også tema som vil bli belyst. Noen prosjekter skal undersøke samspillet mellom arv, miljø/livsstil, sykdom og helse.

De som svarer ja til å delta i undersøkelsen, bidrar til viktig forskning og får i tillegg en enkel helsesjekk. Deltaker-

På Forskningstorget i Tromsø i september fikk publikum en liten forsmak på Tromsøundersøkelsen. Blant annet fikk besøkende teste egen smertefølsomhet ved å stikke hånda i isvann samtidig som det ble målt hvordan kroppen reagerte. Foto: Gunnar Graff

ne veies og måles, de skal svare på ulike spørsmål om helse, avgi blodprøver, få målt beintetthet og pustefunksjon. Helt nytt er at det tas bakterieprøver fra hals og nese for å måle motstandskraft mot gule stafylokokker. Det skal også tas hårprøver for å sjekke forekomst av spormetaller som kvikksølv.

Om lag halvparten av deltakerne blir invitert med videre til mer omfattende undersøkelser som blant annet ultralyd av hjertet og halspulsåra, måling av øyebunnen og testing av hukkommelsen.

Unikt datamateriale

Da den femte Tromsøundersøkelsen var over i 2001, hadde 1800 personer deltatt alle gangene, mens rundt 20 000 hadde deltatt mer enn bare én gang. Ingen andre steder i verden fins data fra en så stor befolkning som er fulgt opp gjennom mer enn 30 år.

– Dataene har stor verdi og gir mulighet til å se på endringer i befolkningen. Både hvordan sykkelighet endrer seg og hvilke faktorer som til enhver tid påvirker helsa vår, sier prosjektleder Eggen.

Slike store helseundersøkelser gir mulighet til å kunne forske på mange ulike områder. Tromsøundersøkelsen

er en av bærebjelkene for forskningsaktiviteten innen medisin og helse i Nord-Norge. Det omfattende datamaterialet er systematisert og lagret digitalt ved hjelp av dataverktøyet EUTRO, mens store mengder blodprøver, serum og plasma er frosset ned og oppbevares i en egen biobank.

Mer forskning

Rundt 40 doktorgradsavhandlinger og 300 vitenskapelige artikler er bygd på Tromsøundersøkelsen. Nå blir det mer: Over 40 forskningsprosjekt er foreløpig godkjent for å kunne bruke data fra Tromsø 6. 20 stipendiater arbeider for øyeblikket med eldre data fra Tromsøundersøkelsen og om lag 20 nye doktorgradsprosjekter er planlagt i Tromsø 6.

Dette er en redigert versjon av en artikkel som tidligere er publisert på tromsoundersokelsen.no, uit.no og forskning.no. Les hele: <http://uit.no/nyheter/tromsoflaket/4713>

Prosjektleder
Anne-Elise
Eggen.

Foto: Bjørn-Kåre
Iversen

NOKUT: Godt farmasistudium

NOKUT konkluderer med at farmasistudiet i Tromsø har høy kvalitet og produserer gode kandidater. Studiet blir likevel ikke akkreditert helt uten videre.

Av Torgunn Wærås

Generelt mener Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) at farmasistudiet i Tromsø er godt og at studentene får de kunnskapene og ferdighetene som kreves for å bli farmasøyt.

Men det fins ett krav farmasistudiet ikke oppfyller for å kunne bli akkreditert som masterstudium i farmasi: Ifølge forskriftene skal institusjonen ha ansatte i hovedstilling innenfor studiets kjerneområder og fagmiljøet skal være stabilt. NOKUT mener fagområdet samfunnsfarmasi ikke tilfredsstiller dette kravet og gir Universitetet ett år på å dokumentere at institusjonen har et stabilt fagmiljø.

– Dette handler i stor grad om å få på plass formaliteter. Vi har en plan for å løse dette, sier Thrina Loennechen, leder for Institutt for farmasi ved Det medisinske fakultet.

Godt ivaretatt undervisning

Loennechen understreker at undervisninga i samfunnsfarmasi blir godt ivaretatt selv om instituttets hovedstilling i faget har stått ledig en stund.

Farmasistudiet i Tromsø er godt, men fagmiljøet i samfunnsfarmasi er ikke stabilt nok, mener NOKUT. Nå har UiT ett år på seg for å gjøre endringer slik at kravet til akkreditering blir tilfredsstillt. Illustrasjonsfoto: Marius Fiskum

– Undervisninga gis delvis av ansatte i hovedstilling ved Institutt for samfunnsmedisin her ved fakultetet. I tillegg underviser professorer og førsteamanuenser som har II-stillinger hos oss, men hovedstilling ved Folkehelse, UNN og andre samarbeidsinstitusjoner. Dessuten bidrar farmasøyer og andre praktikere i undervisninga, forteller Loennechen.

Universitetet arbeider nå med å bygge opp Avdeling for samfunnsfarmasi ved Institutt for farmasi. NOKUT har tydeligvis tro på UiTs plan for oppbygging. I sitt vedtaksbrev skriver nemlig NOKUT: "Universitetet i

Tromsøs plan for styrking av forskning og undervisning i samfunnsfarmasi er av en slik art at universitetet trolig vil ha fagmiljøet på plass innen angitt periode".

Det var i 2005 at NOKUTs styre vedtok å revidere akkreditering for masterstudier i farmasi. Siden farmasøytutdanninga i Bergen er så ung, er det bare farmasistudiet i Oslo og Tromsø som er blitt vurdert. Oslo er blitt reakkreditert, mens Tromsø altså får ett år på å tilfredsstille det nevnte kravet. Også PhD-studiet i farmasi er vurdert, men resultatet er ennå ikke kjent.

Åpning av Tann-bygget

Det nye TANN-bygget ble offisielt åpnet tidligere i semesteret og er nå tatt i bruk både av studenter og ansatte ved Institutt for klinisk odontologi. Bygget eies av Troms fylkeskommune.

Bildet er fra den offisielle åpninga av bygget 24. august og viser noe av vestibylen. Nysgjerrig på å se mer? Ta deg en tur! Eller les artikkel og se flere bilder på uit.no, <http://uit.no/nyheter/tromsoflaket/4579>

Foto: Bjørn-Kåre Iversen

Nye avfallsrutiner

I kjølvannet av saken ved Norges fiskerihøgskole hvor en betjent ble skadet på grunn av uforsvarlig håndtering av farlig avfall, er det også innført nye avfallsrutiner ved Det medisinske fakultet.

Av Thale Henden

De nye rutinene innebærer blant annet at personell på laboratoriene må deponere alt restavfall fra laboratoriet i blanke sekker som skal merkes med navn på avdeling, institutt og romnummer. Renholdspersonalet vil ikke håndtere avfall fra laboratorium uten at sekken er forseglet og kvittert. Restavfallet skal ikke inneholde laboratorieutstyr som reagensrør, engangshansker eller plastemballasje med fa-remerking.

Alt farlig avfall av type biologisk, smitte, risiko og radioaktivt avfall, skal alltid forlate laboratoriene i emballasje som er rent og tørt

på utsiden og skal merkes etter gjeldende retningslinjer.

Ledelsen og hovedverneombudet ved fakultetet har den siste måneden vært i flere møter om avfallshåndteringen ved UiT, blant annet med Teknisk avdeling, Personal- og økonomiavdelinga og personalet som mottar restavfallet. Med.fak. venter tilbakemelding fra Teknisk avdeling på spørsmål som kom opp på disse møtene.

Retningslinjer for farlig avfall finnes her:

<http://uit.no/getfile.php?PageId=5886&FileId=220>

Telemedisin og e-helse

Første kull fra master i telemedisin og e-helse ble uteksaminert i vår. I første rad ser vi Odd-Arne Olsen (t.v.), Ieva Vitola, Harald Igesund og Frode Brataas. Andre rekke: Anders Baardsgaard (t.v.), Sindre Wetting, Kristoffer Røed og Gudleif Aronsen. Terje Johannessen og Kristian Martin Andreassen ble også uteksaminert fra studiet i år, men er ikke med på bildet. Foto: Lauritzen & Westh

Fleksitid innført

Fleksibel arbeidstid er nå innført som en permanent ordning for teknisk og administrativt ansatte ved Det medisinske fakultet.

Det var 186 stemmeberettigede og 130 som stemte. 118 stemte for innføring av fleksibel arbeidstid, mens 12 stemte mot.

Semesterstart med ny vri

Alle nye studenter ved Universitetet i Tromsø ble ønsket velkommen i Lysgården i MH-bygget ved semesterstart. Etterpå var det eget velkomstmøte for fakultetets nye studenter.

Fakultetets studenter møttes først i det store auditoriet hvor de ble ønsket velkommen til fakultetet, fikk møte studiekonsulenter, opplevde krøsjkurs i førstehjelp m.m. Etterpå var det Quiz i Lysgården med studiekonsulentene Lill Heidi Steen og Andreas Robertsen som Quiz-mastere.

Foto: Gunnar Graff

Parkeringskort fra 1. november

Fra 1. november innførte Universitetet i Tromsø parkeringskort for å hindre uvedkommende i å parkere på universitetsområdet. Ansatte og studenter ved Det medisinske fakultet har særlig merket konkurransen fra ansatte ved UNN.

I slutten av oktober kom de nye parkerings-skiltene opp på Universitetets parkeringsplasser. Foto: Gunnar Graff

Av Gunnar Graff

Kampen om parkeringsplasser har vært en gjenganger ved UiT de siste årene.

– Vi vet at det er en rekke personer som parkerer på universitetets parkeringsplasser og som ikke er ansatte, studenter eller gjester hos oss, sier Kathrine Julin Pettersen, teknisk direktør ved UiT, til Medflaket.

Det er nå kommet opp nye under-skilter som begrenser parkeringen til tiden fra kl. 0700 til kl. 2300. Tidligere var det forbud mot parkering før 0730, men det er nå tatt hensyn til at det er innført fleksitidsordning ved UiT. Parkeringsforbudet om natten er gjort fordi man skal få brøytet parkeringsplassene i vintersesongen.

Forskere eller andre som har behov for å være til stede etter kl. 2300 om kvelden, må derfor flytte bilen til parkeringsplassene mellom Øvre lysthus og Universitetsveien eller til den avgiftsbelagte parkeringsplassen. Denne er gratis etter kl. 1700.

Les mer om nye regler for parkering her: <http://uit.no/teknnavd/1080/1>

Evakueringsøvelsen ved MH-bygget og farmasibygget viste at vi blir stående rett utenfor dørene, noe som sperrer for utgangene. Foto: Gunnar Graff

Vellykket evakuering

Under evakueringsøvelsen i september ble både MH-bygget og farmasibygget evakuert i løpet av fem minutter. Det betyr at alle gjør det de skal når alarmen går: evakuerer raskest mulig.

Av Thale Henden

På dagtid kan de to byggene huse opptil 2000 ansatte og studenter.

Etter evakueringsøvelsen ble det sendt ut e-post for å få tilbakemeldinger hvis det var noe som ikke fungerer. Det kom over 30 tilbakemeldinger, noe som betyr at vi:

- Bryr oss om hverandre
- Vil ha et sikkert arbeidsmiljø

Om det som fungerte mindre bra sa tilbakemeldingene blant annet at vi:

...flokker oss rett utenfor dørene istedenfor å trekke bort fra inngangene. Dette kan ha stor betydning i en reell situasjon da redningsfolk og brannvesen ofte skal inn gjennom samme innganger

...ikke tar initiativet til å bruke ubrukte evakuerings- og dørvaktves-ter

...må øke bemanningen ved oppsamlingsplassene

...må skaffe en del evakueringsutstyr som bærestoler, evakueringsvester, lommelykter, nøkler til beredskapskap etc.

...må sørge for at alle beboere i byggene får tilgang til all beredskapsinformasjon

Husk: Et sikkert arbeidsmiljø må vi alle jobbe for, ikke bare dag og i morgen, men igjen og igjen, hver dag.

Delprosess III:

Arbeidsgruppa i sving

Fakultetsstyret vedtok i juni at arbeidsdeling og rolleavklaring for administrative oppgaver ved fakultetet skulle legges under lupen. Nå er arbeidsgruppa i gang med prosessen.

Av Ann-Sofie Rydningen

Hensikten er å kunne organisere de administrative ressursene og tjenestene ved fakultetet på en mest mulig hensikts-

messig måte.

Arbeidsgruppa består av fakultetsdirektør Stig Ørsje (leder), Ann-Sofie Rydningen (sekretariat), Brigt Dale, Kirsten P. Amundsen, Kristin Lagesen, Olav Helge Førde og Thrina Loennechen.

Arbeidsgruppa møttes første gang 8. oktober og vil i løpet av høsten gjennomføre møter med administrativt ansatte ved instituttene, ved seksjonene på fakultetsnivået og møte programstyret for medisin. I tillegg har arbeidsgruppa in-

vitert SV-fakultetet ved UiT og Det medisinske fakultet ved NTNU for å presentere hvordan de er organisert.

Arbeidsgruppa ønsker også å gjennomføre en eller flere spørreundersøkelser blant de ansatte som et ledd i kartleggingen.

Det er laget en egen nettside om prosessen: <http://uit.no/medfak/politisk/> Her finner du bl.a. informasjon om fakultetsstyrets vedtak og møteplan for arbeidsgruppa.

Julefest 14. desember

Årets julefest kan bli den beste ved fakultetet noensinne. Men da må DU bidra. Festkomiteen sitter klar til å ta imot innspill og tips til program, og alle enheter oppfordres til å støtte opp under årets arrangement.

Av May Liss Paulsen

Generasjonsskifte! Julefesten er en viktig sosial sammenkomst. Det var blant annet ved julefesten pionerene på Teoribygget ble kjent med hverandre og skapte samhold.

Fakultetet ønsker den unge generasjon velkommen til å overta. Videreføre det som er bra og sette sitt eget preg på festen for så å videreføre tradisjonen til neste generasjon.

Julefesten vil fortsatt gå i regi av Det medisinske fakultet, men for å få mer engasjement ønsker vi at instituttene skal være mer aktive og at den enkelte leder går foran og samler sin gruppe til vår felles julefest.

Har du noen ideer om underhold-

Festkomiteen for årets julefest samlet i Lysgården. May Liss Paulsen (t.v.), Maud Bergdahl, Kjell Lindgård, Solrunn Hansen, Trond Nylund, Elisabeth Sundkvist, Tove Bendiksen og Elisabeth Børde. Foto: Gunnar Graff

ning? Da er det bare å ta kontakt med en av representantene i årets festkomité:

Trond Nylund (fak.adm), Kjell Lindgård (IMB), Solrunn Hansen (ISM), Elisabeth Sundkvist (IFA), Tove Bendiksen (IKM), Maud Bergdahl (IKO), Elisabeth Børde (fast medlem) og May Liss Paulsen (koordinator).

Kanskje det kan være en idé at

underholdningen går på omgang ved instituttene for fremtiden?

Vi ønsker alle en trivelig fest 14. desember. Festen starter kl. 1600. Nærmere informasjon om programmet kommer når festkomiteen har oversikt over innholdet.

Grenser i Lørdagsuniversitetet

Grenser er tema for denne sesongens Lørdagsuniversitetet. Temaet blir belyst fra ulike fag og områder, inkludert medisin og helse.

Av Torgunn Wærås

Fire av de 23 foredragene som skal foregå i Lørdagsuniversitetet holdes av ansatte ved Det medisinske fakultet.

Først ut var Ellen Pedersen ved Institutt for samfunnsmedisin 3. no-

vember med foredraget "Biomedisinske og etiske utfordringer ved livets begynnelse og slutt. Hvor langt skal vi tøyne grensene? En allmennpraktikers betraktninger". 10. november skal Willy Tore Mørch ved Institutt for klinisk medisin snakke om "Grensesetting i barneoppdragelse. Grenser for barnet eller foreldrene?".

Etter nyttår finner vi tittelen "Skal psykiatrien sette grenser for andres adferd?". Dette foredraget står på programmet 5. januar og holdes av Georg Høyer og Magnus Hall ved Institutt

for samfunnsmedisin. 1. mars er det Rolf Seljelid fra Institutt for medisinsk biologisk tur. Hans foredrag heter "Er vitenskap og virkelighet det samme?".

Lørdagsuniversitetet er et populærvitenskapelig tilbud og foregår hver lørdag kl. 1300 på studenthuset Driv i Tromsø sentrum.

Les mer om Lørdagsuniversitetet og finn hele årets program her: <http://uit.no/informasjon/lordag/3>

Vi gratulerer:

Ansatte som fyller 50 og 60 år ved Det medisinske fakultet i september, oktober, november og desember 2007.

50 år:

Roy Bremnes	07.09.1957
Erling Bjordal	25.09.1957
Nils-Peder Willassen	28.09.1957
Astri Medbø	16.11.1957
Nina Emaus	23.11.1957

60år:

Reidun E Olstad	03.11.1947
Eiliv Lund	21.11.1957
Kjell Bertheussen	29.11.1947
Eline Thornquist	03.12.1947
Torunn Hamran	11.12.1947
Toril Synnøve Jenssen	18.12.1947